

**ФОНД ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ**

вулиця Січових Стрільців, 17, м. Київ, 04053,
тел. (044)333-35-56, 333-35-63, факс 333-35-72
телефон для довідок 0-800-308-108; 333-35-85
E-mail: fgvfo@fg.gov.ua, Web: <http://www.fg.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 21708016

Верховна Рада України
Народному депутату
України
Домбровському О.Г.
вул. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

07 ГРУ 2016 № 24-46470/16

Шановний Олександрє Георгійовичу!

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) розглянув Ваш депутатський запит від 17.11.2016 № 8-759 щодо доцільності включення до переліку осіб, на яких поширюється дія Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" (далі – Закон) вкладників кредитних спілок, яких не було поінформовано під розпис про непоширення на такі кошти (вклади) гарантій, передбачених Законом, та повідомляє про наступне.

Законом України від 15.11.2016 № 1736-VIII "Про внесення змін до деяких законів України щодо відшкодування фізичним особам через систему гарантування вкладів фізичних осіб шкоди, завданої зловживаннями у сфері банківських та інших фінансових послуг" (далі – Закон № 1736-VIII) прирівняно до вкладу кошти, які залучені від фізичної особи як позика або вклад до небанківської фінансової установи через банк, що виступив повіреним за відповідним договором.

Тобто, банк, який виступав повіреним, був стороною відповідного договору та фактично вводив в оману його клієнтів щодо послуги, яка їм надається.

Таким чином, клієнти банку вважали, що вони вносять вклад (депозит) у банк, а у не перераховують кошти у вигляді позики або вкладу до небанківської фінансової організації.

З огляду на викладене, Закон № 1736-VIII направлений на поновлення прав клієнтів банку, які були ошукані таким банком, за його безпосередньої участі.

Разом з тим, при вирішенні порушеного Вами питання, необхідно враховувати мету та порядок створення банків та кредитних спілок, а також відмінність у принципах управління зазначеними установами та статусу їх клієнтів.

Так, по-перше, відповідно до положень Закону України "Про банки і банківську діяльність" (далі – Закон про банки) банки в Україні створюються у формі публічного акціонерного товариства або кооперативного банку, тобто з

метою отримання прибутку з подальшим його розподілом серед учасників такого банку.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про кредитні спілки" кредитною спілкою є неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднання грошових внесків членів кредитної спілки.

Таким чином, банк є комерційною структурою, створеною для отримання прибутку її учасниками (акціонерами), а кредитною спілкою є неприбуткова організація.

По-друге, відповідно до статті 47 Закону про банки виключно банки мають право надавати банківські послуги у вигляді залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб.

У той же час, кредитні спілки, керуючись вимогами статті 21 Закону України "Про кредитні спілки", надають послуги виключно обмеженому колу осіб – своїм членам.

По-третє, клієнти банків, якщо вони не є членами їх органів управління, не мають права брати участь в управлінні справами банку порівняно із членами кредитної спілки, які відповідно до статті 13 Закону України "Про кредитні спілки" мають право брати участь в управлінні справами кредитної спілки, обирати та бути обраними до її органів управління.

Так, у разі виникнення проблем у банку, клієнти такого банку не мають можливості впливу на його діяльність та фінансові результати на відміну від членів кредитних спілок, які є, по-суті, їх власниками, входять до органів управління та формують розмір її капіталу.

Таким чином, клієнти банків та члени кредитної спілки несуть різні ризики та відповідальність за діяльність установ, у які вони вклали свої кошти, а члени кредитних спілок повинні чітко усвідомлювати, у яку установу вони вкладають свої кошти.

При цьому, на нашу думку є неприйнятним здійснення виплат коштів членам кредитних спілок, які не є учасниками Фонду, за рахунок коштів банків, які були сплачені до Фонду, а за ситуації, що склалася – фактично за рахунок коштів Державного бюджету України.

Водночас, враховуючи вимоги Директиви ЄС № 2014/49/ЄС, кредитні спілки як установи, які залучають кошти фізичних осіб із зобов'язанням щодо їх повернення (вклади (депозити)) мають бути учасниками системи гарантування вкладів (окремої чи Фонду). Проте, на нашу думку, таке включення кредитних спілок до системи гарантування вкладів можливе виключно після запровадження регулятором ефективного пруденційного нагляду за діяльністю кредитних спілок та проведення очищення ринку від недобросовісних та/або неплатоспроможних кредитних спілок, накопичення певного фонду для виплат відшкодування коштів вкладникам кредитних спілок, передачі повноважень від регулятора до відповідного органу врегулювання щодо виведення кредитних спілок з ринку, а також встановлення матеріальної відповідальності членів кредитних спілок.

Альтернативним варіантом може бути встановлення заборони на залучення кредитним спілками коштів із зобов'язанням щодо їх повернення. У цьому випадку, кредитні спілки мають працювати на додаткових пайових внесках на бездоговірній основі.

Крім того, відповідно до Конституції України та Цивільного кодексу України, норми закону не мають зворотної сили на правовідносини, що виникли до набрання чинності законом.

Також, враховуючи вимоги статті 12 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", кредитні спілки, порівняно з банками, які повідомляють клієнтам про негарантування певного виду вкладу (не операції), повинні повідомляти клієнта до укладення договору про надання фінансової послуги про механізми захисту фінансовою установою прав споживачів, що має перевіряти регулятор.

З огляду наведеного, Фонд не вбачає економічних та правових підстав, для включення до переліку осіб, на яких поширюється дія Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" вкладників кредитних спілок, яких не було поінформовано під розпис про непоширення на такі кошти (вклади) гарантій, передбачених Законом.

З повагою

В.О. Директора-розпорядника

А.Я. Оленчик